

VIETVĀRDU IZMANTOŠANAS KĀRTĪBA

Oficiālos vietvārdus un oficiālos paralēlnosaukumus lieto tur, kur nepieciešama precīza un ātra atbilstošā objekta identifikācija – normatīvajos aktos, iestāžu lietvedības dokumentos, valsts nozīmes reģistros, ceļa zīmēs u. c.

Arī neoficiālos vietvārdus var lietot:

- ja attiecīgajam ģeogrāfiskajam objektam oficiālais vietvārds nav piešķirts,
- ja tas veicina kultūrvēsturiski vērtīga vietvārda saglabāšanu,
- speciālajās un tematiskajās kartēs,
- visās kartēs līdzās oficiālajam vietvārdam.

Neoficiālo vietvārdu lietošana nedrīkst maldināt sabiedrību.

VIETVĀRDU UZKRĀŠANA UN PUBLISKOŠANA

Latvijas Vietvārdu datubāzē tiek uzkrāta vietvārdu informācija, kas nepieciešama ģeodēziskās un kartogrāfiskās darbības veikšanai, kā arī pētījumiem lietišķās toponīmas jomā (2019. gada 1. augustā 171 tūkstotis vietvārdu). Datubāzes publiskā versija brīvi pieejama LĢIA vietnē <http://vietvardi.lgia.gov.lv>.

Valsts Adrešu reģistrā un **Nekustamā īpašuma valsts kadastrā** tiek uzturēti oficiālie adresācijas objektu un nekustamo īpašumu nosaukumi. Dati brīvi pieejami Valsts zemes dienesta portālā www.kadastrs.lv.

LU Latviešu valodas institūts vāc, apkopo un glabā vietvārdus un ar tiem saistīto kultūrvēsturisko un lingvistisko informāciju **Latvijas vietvārdu kartotēkā** (~1 000 000 vienību).

ATZINUMUS, IZZIŅAS UN KONSULTĀCIJAS VIETVĀRDU JOMĀ SNIEDZ:

● Valsts valodas centrs

(<http://www.vvc.gov.lv>, e-pasts info@vvc.gov.lv)

- sniedz atzinumu par vietvārda atbilstību Vietvārdu informācijas noteikumu prasībām. Valsts valodas centra atzinums ir saistošs vietvārdu piešķirēj institūcijām. Jebkuru vietvārdu piešķirot, mainot vai precizējot ir nepieciešams Valsts valodas centra atzinums.

● Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra

(<http://www.lgia.gov.lv>, e-pasts info@lgia.gov.lv)

- sniedz atzinumu par vietvārda saistību ar konkrētu ģeogrāfisko objektu un tā atrašanās vietu.
- **LU Latviešu valodas institūts**
(<http://www.lulavi.lv>, e-pasts latv@lza.lv)
- sniedz informāciju par vietvārda cilmi, izrunu, rakstību, vēsturi, atveidi.

CITI NORMATĪVIE AKTI, KAS SAISTOŠI DARBĀ AR VIETVĀRDIEM

- Valsts valodas likums (spēkā no 01.09.2000.)
- Ģeotelpiskās informācijas likums (13.01.2010.)
- Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums (31.12.2008.)
- Adresācijas noteikumi (11.12.2015.)
- dažādu nozaru normatīvie akti, piem., Likums par pašvaldībām (09.06.1994.), Dzelzceļa likums (01.11.1998.) u. c.

INFORMĀCIJU SAGATAVOJA

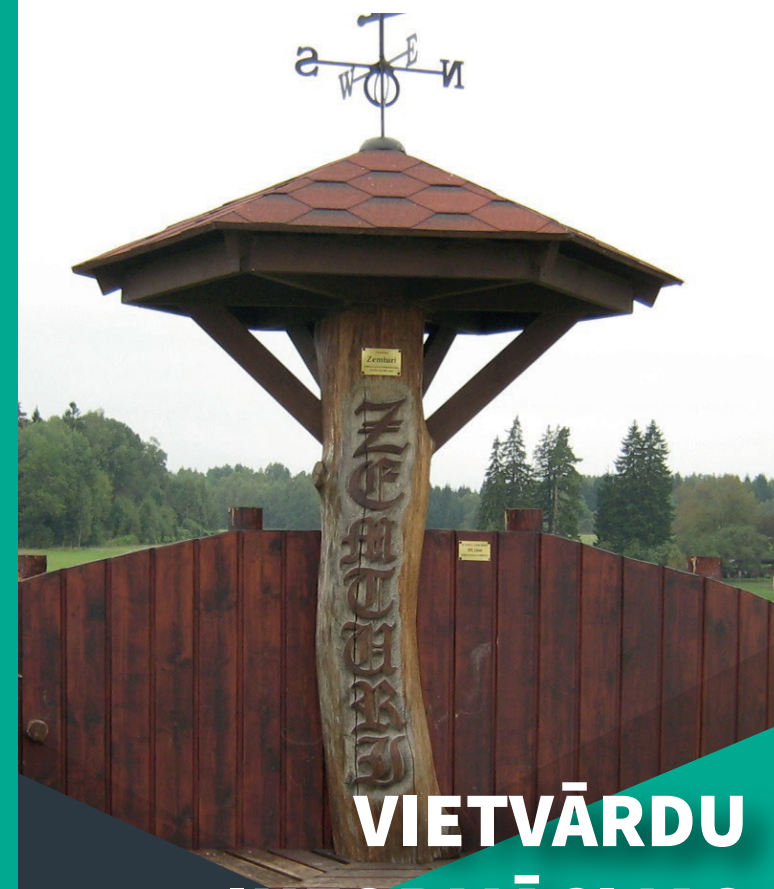
Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūras (LĢIA)
Kartogrāfijas departamenta Toponīmas laboratorija.
Foto no LĢIA Kartogrāfijas departamenta Rietumu nodaļas, kā arī
O. Kovaļevskas, M. Šternas, V. Strautnieces, S. Kalvānes personīgā arhīva

📍 Ojāra Vācieša iela 43, Rīga, LV-1004

☎ Tāl. 29449690

✉ vdbinfo@lgia.gov.lv

SAKĀRTOTI ĢEOGRĀFISKIE NOSAUKUMI KARTĒS, ĢEOTELPISKAJOS DATOS UN AINAVĀ

VIETVĀRDU INFORMĀCIJAS NOTEIKUMI

Ministru kabineta noteikumi Nr. 50

Spēkā no 04.02.2012.

<http://likumi.lv>

Vietvārdu informācijas noteikumi nosaka vietvārdu veidošanas, piešķiršanas, maiņas, apstiprināšanas, uzkrāšanas, publicēšanas, izmantošanas, saglabāšanas un aizsardzības kārtību.

Rīga, 2019

LATVIJAS ĢEOTELPISKĀS
INFORMĀCIJAS AĢENTŪRA

Vietvārds ir vietas nosaukums. Tas var būt gan dabas objekta, gan apdzīvotas vietas vai cita ģeogrāfiska objekta nosaukums.

Viena nosaukuma trīs varianti ceļa norādēs

Daudziem objektiem ir vairāki nosaukumi vai to varianti, atšķirīgas pieraksta formas. Mēdz būt arī līdzīgi nosaukumi vairākiem objektiem.

Tādēļ **objekta viennozīmīgai atpazīšanai**, īpaši oficiālā saziņā un kartēs, nepieciešama viena konkrēta nosaukuma un noteiktas pieraksta formas izvēle un tās konsekventa lietošana. To nodrošina, piešķirot vietvārdam **oficiālu statusu**.

Līdzīgi apdzīvoto vietu nosaukumi dažādos Latvijas novados (attēli no google.lv/maps)

VIETVĀRDA STATUSS

Oficiāls vietvārds – ģeogrāfiskā objekta nosaukums, kas tam piešķirts normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Oficiāls paralēlnosaukums – praksē lietots cits vietvārds, kas piešķirts ģeogrāfiskajam objektam normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un kuru var lietot kopā ar oficiālo vietvārdu.

Neoficiāls vietvārds – jebkurš cits ģeogrāfiskā objekta nosaukums, tai skaitā vietvārda reģionālās un lokālās formas.

OFICIĀLA VIETVĀRDA UN PARALĒLNOSAUKUMA KRITĒRIJI

Par oficiāliem vietvārdiem izvēlas ģeogrāfisko objektu nosaukumus, kas iekļaujas latviskajā kultūrvīdē, atbilst latviešu valodas un Latvijas vēstures tradīcijām, kā arī nerada pārpratumus objekta viennozīmīgā identificēšanā

Paralēlnosaukums var būt:

- vietvārds lībiešu valodā;
- kultūrvēsturiski nozīmīgs vietvārds vai vietvārda vietējā, attiecīgajam novadam aksturīgā forma;
- vietvārds, kas nodrošina objekta labāku atpazīstamību.

Oficiālos paralēlnosaukumus apkopo Vietvārdu datubāzē, bet neregistrē Valsts adrešu reģistrā.

KULTŪRVĒSTURISKI VĒRTĪGIE VIETVĀRDI UN TO AIZSARDZĪBA

Vietvārdi ir Latvijas kultūras mantojums. Nepamatoti pārdēvējumi, kā arī atšķirību nivelēšana starp kultūrvēsturiskajiem novadiem nav pieļaujami. Arī ārvalstu vietvārdu tradicionālie latviskie atveidojumi ir šī kultūras mantojuma daļa.

Valsts valodas centrs apstiprina un aktualizē kultūrvēsturiski nozīmīgo vietvārdu sarakstu.

Pašvaldības var veidot vietējas nozīmes aizsargājamo vietvārdu sarakstus.

TIESĪBAS PIEŠKIRT OFICIĀLOS VIETVĀRDUS

Oficiālos vietvārdus ģeogrāfiskajiem objektiem piešķir un apstiprina vietvārdu **piešķirējinstiucijas**, pamatojoties uz Valsts valodas centra atzinumu:

- **Satiksmes ministrija** publiskā transporta objektiem (autoceļiem, lidostām, pieturām, ostām, bākām) un jūras navigācijā būtiskiem dabas objektiem,
- Zemkopības ministrija** mežniecībām, **Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija** karjeriem, **Kultūras ministrija** valsts aizsargājamiem kultūras pieminekļiem;
- **republikas pilsētu pašvaldības, plānošanas reģioni** – sabiedriskā transporta pieturvietām u. tml.;
- **vietējās pašvaldības** – ciemiem, viensētām, nekustamajiem īpašumiem, pilsētu un ciemu daļām, dīķiem, ūdenskrātuvēm, mazajām hidroelektrostacijām, parkiem, kapsētām, vietējas nozīmes dabas un kultūras pieminekļiem u. tml.;
- **Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra (LĢIA)** – dabas objektiem, kuru viennozīmīgai identificēšanai nepieciešams vietvārds ar oficiālu statusu.

PRIVĀTPERSONU UN IESTĀŽU TIESĪBAS UN PIENĀKUMI

- tiesības iesniegt piešķirējinstiucijām priekšlikumus par oficiālo vietvārdu vai paralēlnosaukumu piešķiršanu vai rakstības formas precizēšanu. Vietvārda rakstības formas precizēšana neprasa īpašumtiesību un personu apliecinošo dokumentu maiņu;
- tiesības iesniegt priekšlikumus konkrēta vietvārda iekļaušanai kultūrvēsturiski nozīmīgo vietvārdu sarakstā;
- pienākums saglabāt to īpašumā vai valdījumā esošo ģeogrāfisko objektu kultūrvēsturiski nozīmīgos nosaukumus.

